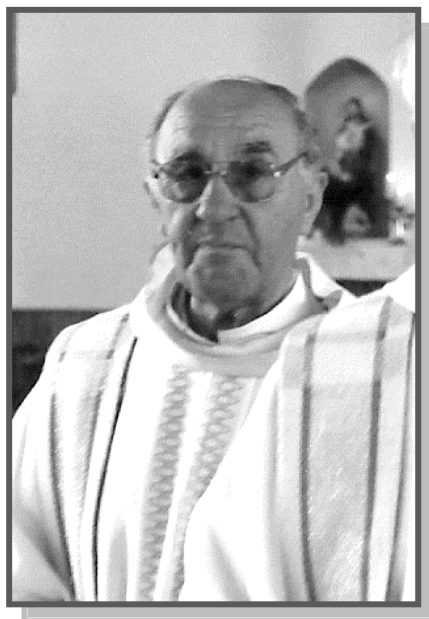

Dom Chris Guns
(1925-2003)

Herman Achiel Franciscus Guns werd geboren te Sijsele op 8 april 1925 als zoon van Jean Vincentius Guns (°Denderleeuw, 18-08-1884 +11-05-1948) en Josephine Eeman (° Denderhoutem, 11-03-1892) in een gezin met vijf zonen en twee dochters. Hij werd gedoopt te Sijsele op 13 april 1925.

Sijsele.
...St.-Martinuskerk
waar Herman
gedoopt werd...

In 1927 verhuisde het gezin naar St.-Maria-Lierde. Daar ging hij van zijn derde tot achtste jaar naar school in het klooster. Hij deed zijn eerste communie in de parochiekerk.

In 1932 ging hij naar het internaat in de basisschool van Michelbeke waar hij op zijn elfde jaar zijn plechtige communie deed. Hij werd ook op 21 september 1936 in de parochiale kerk van Michelbeke gevormd door Mgr. Coppieters, bisschop van Gent.

Michelbeke.
...St.Sebastiaankerk
van Michelbeke...

In 1934 verhuisde het gezin opnieuw, nu naar Denderhoutem.

In 1936 trok hij naar de 6de Latijnse bij de paters salesianen van Sint-Denijs-Westrem en ging vervolgens naar het internaat van de broeders Hiëronimieten in de Nieuwstraat te Sint-Niklaas vanwaar hij later naar de normaalschool voor onderwijzers in de Kasteelstraat trok. Dit was in het internaat bij de broeders van

de Christelijke Scholen te Sint-Niklaas.¹ Hij behaalde er het diploma van onderwijzer in 1944.

St.-Niklaas.
...normaalschool, internaat
bij de broeders van de
Christelijke Scholen...

Nadat hij zijn diploma van onderwijzer behaald had ging hij op 31 juli 1944 naar de abdij van Dendermonde met in zijn handen goede getuigschriften: van zijn pastoor, C. Peereboom, Denderhoutem: "*Flinke, geestdriftige jonge man uit een prachtige familie*". Ook van de directeur van de normaalschool, Emiel Steeman: "*Hij voldoening had geschonken*".

Op 12 augustus 1944 mocht hij zijn noviciaat beginnen en hij kreeg een nieuwe naam: "Chrysostomus";

Dendermonde.
...St.-Pieters- en Paulus-
abdij met ingang aan de
Vlasmart naast de twee
stoere torens van de
basiliek....

Samen met Dom Anselmus Ogiers sprak hij tegenover abt Maurus Peleman zijn kleine professie uit op 13 augustus 1945. Op de vooravond ondertekende hij zijn testament. Zijn plechtige professie was op 9 september 1948 (vier maanden na het overlijden van zijn vader).

Op 25 juli 1951 werd hij, samen met Dom Antoine Maes, Dom Piet Meganck en Dom Albert Peleman, priester gewijd in de abdijskerk door Mgr. Calewaert,

bisschop van Gent.

Daarna was hij leraar in de abdijschool (1951-1952).²

Van 24 januari 1953 tot 24 april 1954 was hij een zeer grote hulp op 'Het Motteken, Hoeve Sint-Godelieve', de boerderij van de abdij.

...Abt Maurus Peleman kocht in 1946 'Het Motteke, een hoeve op de grens van Lebbeke-Denderbelle-Wieze...

Dom Chris vertrok, samen met Dom Maurus Verbeke van Affligem, naar de missie van Zuid-Afrika op 24 maart 1955. Het werd een groots afscheid in Dendermonde. De abt had voor de gelegenheid zijn 'cappa magna' aangetrokken en Dom Chris kreeg er het missiekruis.

Hij reisde eerst voor een 6-tal dagen naar Rome waar zijn medebroeder Dom Albert Peleman hen in het station stond op te wachten en hen de volgende 6 dagen door het oude Rome gidste.

Van Rome ging het naar Brindisi waar ze de volgende dag aan boord van de 'Europa' gingen. Dom Chris had niet de minste moeite met een toch woelige zee. Voor Dom Maurus was het niet zo gemakkelijk. Gelukkig werd de zeereis dikwijls onderbroken door een landing waarvan ze samen genoten.

Zo hebben ze enkele grote steden kunnen bezoeken zoals: Port-Said, Aden, Dar-es-Salaam, Mogadishu, Mombasa.

Op 19 april 10.30: aankomst te Durban! Na uren douane mochten ze voor één £ door met hun zes koffers. Nu ging het verder met de trein naar Pietersburg waar ze op 19 april om 18.00 aankwam. Monseigneur Van Hoeck en Dom Lambertus Leusen stonden hen op te wachten en dan naar de abdij waar meerdere medebroeders van overal aankwamen om hen te begroeten en de laatste nieuwtjes te vernemen! De volgende dagen gaf Dom Cyriel Schulpén hen al les in Engels en Sesotho.³

Op 11 mei 1958 vroeg Dom Chris de abt-visitorator, Dom Franco de Wyels, om zijn stabiliteit naar de abdij-nullius over te plaatsen "om deze missieabdij zoveel mogelijk te versterken".⁴

Abt Franco de Wyels, abt van Affligem, (° O.-L.-Vrouw Lombeek 18 augustus 1884 +25 juni 1962).

Pas in juni 1958 werd daarover in het kapittel van Dendermonde positief gestemd⁵. De abt-primaat, Bernardus Kaelin, bevestigde het hele proces op 26 september 1958.⁶

Op 7 juli 1955 kreeg Dom Chris zijn eerste benoeming: Subiaco.

Die missie was gesticht door Dom Victorinus Laenens op 29 juli 1929.

Twee jaar later, op 1 september 1957, verliet een zieke, werkelijk versleten, Dom Victorinus de missie van Subiaco en ging op rust naar Bochum, de Fatima-missie, bij Dom Petrus Hermans. *"De plaats van Dom Victorinus is nu ingenomen door Vader Chris die als helper, Dom Lucas Holderied, een Benedictijn van Buckfast heeft. Daar zijn nu ook de zwarte zusters overgebracht die tot nu toe op Bethanië woonden. Ze moesten er weg omdat er geen zwarte meer mogen wonen volgens de wet. Dom Victorinus heeft die verandering niet meer meegemaakt daar hij de laatste maanden op rust is gegaan bij Dom Petrus te Fatima".*⁷

Zo werd Dom Chris tijdelijk verantwoordelijk voor de missie van Subiaco.

Na 30 jaar verlieten de zusters dominicanessen van King Williams Town op 25 oktober 1957 Subiaco. Van de eerste dagen in 1929 hadden ze er met Dom Victorinus dag en nacht gewerkt en er werkelijk geslaafd om alles tot stand te brengen. Toen ze er aankwamen was er werkelijk niets, geen enkel gebouwtje, zelfs geen water. Nu, na dertig jaar, was er een mooie grote kerk, een hospitaaltje, een bloeiende lagere school en een grote christen gemeenschap.

Onmiddellijk begon Dom Chris aan de bouw van een mooi klooster voor de zusters 'The Handmaids of Christ the King'. Het zou hun hoofdklooster en vormingshuis worden.

Kort daarop, 1960, kwam Dom Placidus Timmermans terug van zijn vakantie uit België (17 januari tot 5 juli 1960)⁸ en werd tot pastoor benoemd in Subiaco. Het was er zeer druk en Dom Chris zal er wel zijn handen vol gehad hebben. Dom Placidus schreef: *"Subiaco: Het klimaat is hier gezonder dan, mijn vorige plaats (Noodshulp) maar het ziet er niet zo weelderig uit. Het is meer typisch Transvaal hoewel we niet ver van hoge bergen zijn en de uitlopers er van tot bij ons komen. Zo hebben we een prachtig uitzicht. De grond is nogal diep en vruchtbaar maar meestal te veel droogte. Niet overdreven warm of koud".*⁹

Op 10 juli 1963 werd het nieuwe klooster door monseigneur Van Hoeck plechtig ingezegend: terecht een gloriëdag voor Dom Chris!

Dom Chris bouwde maar verder: in januari 1966 een huis voor de jongens, 'Boys Town', een bergplaats en een werkplaats (schrijnwerkerij) voor Dom Placidus. *"Dom Chris heeft veel gebouwd in Subiaco".*¹⁰

Dom Chris zat met nog grotere dromen. In 1967 maakte hij het plan om een hospitaal te bouwen in Subiaco. Hierover kon hij niet tot een akkoord komen met monseigneur Van Hoeck.

Tijdelijk ging hij nu werken in het 'East Geduld Bantu Hospitaal' te Springs. Toch bleef er gelukkig contact met de abt-visitator en met verschillende medebroeders en ook met abt Maurus Peleman van Dendermonde. Dom Andreas Beart werd op 18 april 1967 prior in de plaats van Dom Cyriel Schulpen. Deze laatste werd in de gelegenheid gesteld door Monseigneur Van Hoeck om naar Nova Nurcia (Australië) te gaan.¹¹

Dom Chris kwam vlug terug naar de abdij-nullius. Hij mocht van de bisschop een tijd verlof nemen of wat gaan studeren of naar eender welke missiepost gaan. Dom Chris liet het aan de bisschop over om te beslissen. Hij werd nu benoemd in Potgietersrus bij Dom Willibrord Van Rompaey. Daar kon men best iemand met de talenten van Dom Chris gebruiken. Ze stonden er voor een immense opgave. Hun gebied had van Noord tot Zuid een afstand van 340 km.!

'Potgietersrus':

Potgietersrus, op de hoofdpst zelf, was er een parochie voor blanken en een grote school voor blanke meisjes dat door de zusters dominicanessen (King Williams Town) sinds 1926 bestuurd werd. Naast de kerk was er een nieuw priesterhuis (1969).¹²

Dom Victorinus Laenens werd er in maart 1923 kort na zijn aankomst in Zuid-Afrika, de eerste residerende priester. Verschillende priesters volgden hem achtereenvolgens op. Dom Petrus Werners verbleef er van 1926 tot aan zijn dood in 1946 en bouwde er de nieuwe kerk.

Potgietersrus.
Het kleine dorp was ten tijde van Dom
Chris al uitgegroeid tot een mooie,
bedrijvige, kleine stad...

Bij zijn aankomst in Potgietersrus vond Dom Chris er naast de hoofdpost nog 24 buitenposten.

Dom Willibrord bezocht de verre buitenposten zoals Galilea, Diepkuil, Verstoteling en vooral: Die End en Strydomdrift die over de 200 km. ver lagen. Dom Chris had in de stadslocatie elke zondag twee missen (ook een in de stad zelf). Daarnaast was er elke vrijdag in Potgietersrus, in Dikoteng en in Vaalkop een mis. Ook elke donderdag was er een in de locatie.

...naast de kerk was er een nieuw
priesterhuis (1969).

Gelukkig was er voor beide priesters veel hulp. Een van hen was Dominic Maleka. Hij werd in december 1969 tot (gehuwde) diaken gewijd en woonde in de stadslocatie bij de kerk. Hij was de rechterarm voor Dom Chris. Zijn vader was een van de allereerste gedoopte (1927) in de streek. Diaken Dominic gaf naast communiediensten, onderricht, bezocht de zieken, bracht hen de communie en legde huisbezoeken af. Ook ging hij nog naar verschillende buitenposten.¹³

Monseigneur Van Hoeck zond op 31 maart 1973 een omzendbrief met veel veranderingen in de abdij-nullius.¹⁴ Die waren het gevolg van de aanstelling van

Dom Fulgens tot pastoor te Subiaco samen met Dom Willibrord als zijn assistent. Ze zouden er een pastoraal centrum oprichten. Het gevolg was dat Haenertsburg zonder pastoor was en Dom Willibrord Potgietersrus verliet.

...(L) Dom Chris met zijn medebroeder Dom Amandus Vermeren met midden hen Dom Omaar , broer van Dom Amandus, op bezoek.

Wat Potgietersrus betrof: Dom Amandus Vermeren werd er nu pastoor. Dom Chris mocht echter in Potgietersrus blijven als assistent-priester en Dom Francis Wiegmans zou er, na de terugkomst van Dom Augustinus uit vakantie, eveneens assistent-priester worden.¹⁵ Dom Amandus zou de buitenposten bezoeken en Dom Chris de stadslocatie en Dom Francis, die in 1972 een hartinfarct gekregen had, zou de stadsparochie voor zijn rekening nemen.

Op 25 oktober 1977 stierf Dom Francis Wiegmans. Hij was al op het vliegtuig in Brussel om naar Zuid-Afrika terug te komen uit vakantie. Zo bleven Dom Amandus en Dom Chris alleen over.

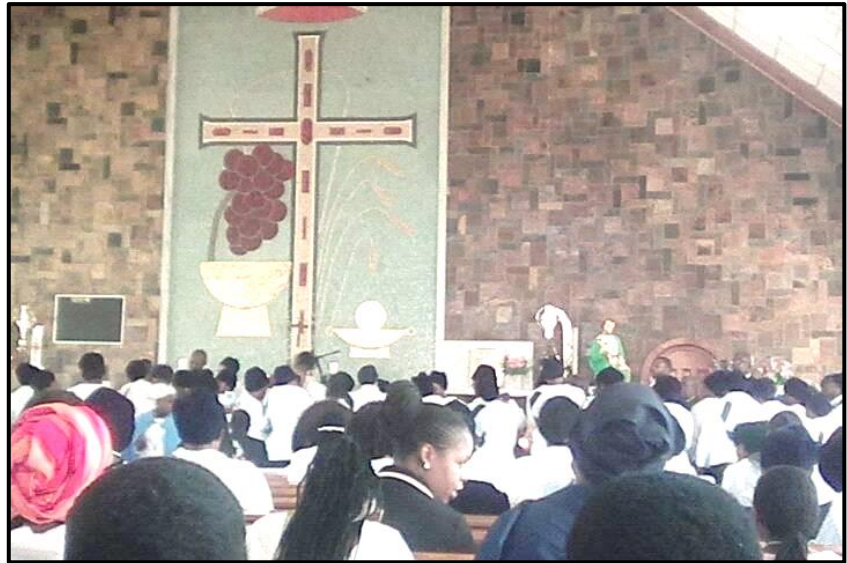
Op Pasen 1978 kreeg nu ook Dom Chris een coronaire trombose. Gelukkig herstelde hij en kon zijn werk verder zetten: de vernieuwing van de St.-Theresiakerk en er nog een flinke toren aan toevoegen. Ook een paar zondagen in de maand nam hij er nog een buitenpost bij. Ondertussen had Potgietersrus 42 posten!

In 1985-86 bouwde Dom Chris in Mahwelereng boven het oude kerkje een grote nieuwe kerk.

De jaren '80!: Zuid-Afrika beleefde een woelige en dramatische tijd in zijn geschiedenis. Dom Chris schreef: *"We beleven de meest moeilijke omstandigheden hier in de*

locatie waar de toestand zeer ernstig wordt. Huizen en gebouwen worden verbrand, voertuigen vernield en zelfs mensen levend verbrand".¹⁶

Mahweleren.
...De grote mozaïek die Dom Chris zelf, stukje bij stukje, vooraan in de Sint-Theresiakerk aangebracht heeft...

Blijkbaar waren er toch nog meer gezondheidsproblemen want in 1987 schreef hij: *"Mijn operatie is goed verlopen. Mijn been is volledig in orde. Mijn arm doet soms nog wat pijn, mijn nek is niet meer zo lenig als vroeger. Maar alles tezamen ben ik toch tevreden".¹⁷*

Op 25 juli 1987 werd dan zijn grote kerk, waar Dom Chris zo hard aan gewerkt had, onder een grootse volkstoeloop, ingezegend door monseigneur Fulgens Le Roy. Wat een gelukkige dag voor Dom Chris!

Elk jaar mocht Dom Chris de abdij van Dendermonde bedanken voor hun blijvende milde steun.

In 1988 is er een ware hongersnood onder de zwarte bevolking in de streek van

Subiaco.
...Dom Chris op bezoek in de Subiaco-abdij ter gelegenheid van het bezoek van abt Jan Goetghebeur.
(L) Dom Benedictus Priem, Dom Chris, abt Willibrord Van Rompaye, broeder Joseph Pfeifer, abt Jan...

Potgietersrus. Op de missie deelden Dom Amandus en Dom Chris elke maand 2 ton maïsmeel en de daar bijhorende soeppaketten uit.

Dom Chris bouwde, tussendoor, nog een kerk in 'Non Plaas'.¹⁸

Zoals om de drie jaar droomde Dom Chris begin 1989 ervan nog eens zijn medebroeders, familie en vrienden in mei te mogen weerzien.

In 1991 zag hij met lede ogen de droevige toestand in de scholen over het ganse land, ook in zijn grote locatie, Mahwelereng: stakingen, vernieling, werkelijk anarchie! Het waren de jaren onmiddellijk voor de historische verkiezing van 1994. In 1995 zag hij dat het met zijn medebroeder Dom Amandus toch niet zo goed ging. Zijn krachten waren opgebruikt.¹⁹

Dom Chris voelde ook zijn krachten verminderen en de jaren begonnen te wegen. Soms wist hij niet meer waar hij was of vond de weg niet meer naar huis.

Op 7 september 2003 vierde hij nog zijn gouden priesterjubileum in Mahwelereng. Tevens was het zijn afscheid van Potgietersrus!

In de nacht van 3 op 4 november 2003 overleed Dom Chris in de pastorie van Potgietersrus (nu Mokopane). Zijn familie werd verwittigd en zijn twee broers Alberic en zijn echtgenote Yvonne en Paul kwamen vanuit België naar de uitvaart. De vrijdagavond was er een groots afscheid in de kerk van Mahwelereng. De volgende dag, zaterdag 12 november, werd door Monseigneur Nkhumische in de overvolle abdijkerk van Subiaco, in concelebratie met alle medebroeders en diocesane priesters, van hem afscheid genomen.

Daarna werd hij op het kerkhof van de abdij te rust gelegd.

Zijn familie bleef nog een week in de abdij van Subiaco.

Ook was er in de abdij van Dendermonde op zaterdag 8 november een requiemmis.

Op zaterdag 22 november 2003 om 11.15u. werd ook in de parochiekerk St.-Amandus te Denderhoutem een nadienst gehouden.

Denderhoutem.
...de St.-Amanduskerk
van Denderhoutem die
Dom Chris vanaf zijn
negen jaar als 'zijn'
kerk bezag...

- [1] Brief van A. Guns aan M. Peleman, Denderhoutem, 23 mei 1944. AAD.
- [2] AAD.
- [3] Brief van C. Guns aan M. Peleman, Pietersburg, 11 mei 1955. AAD.
- [4] Idem: aan F. de Wyels, Pietersburg, 11 mei 1955. AAA.
- [5] AAD.
- [6] Idem.
- [7] Brief van N. Rombaut aan I. Lambrecht, Bethanië, 21 februari 1958. AAS.
- [8] Abdijkroniek Steenbrugge: 17 januari 1960.
- [9] Brief van P. Timmermans aan I. Lambrecht, Subiaco, 18 december 1960. AAS.
- [10] Brief van C. Schulpen aan P. Van Aalst, Pietersburg, 18 februari 1965. AAS.
- [11] Brief van A. Vermeren aan F. De Cloedt, Doornspruit, 8 november 1968.
AAD.
- [12] Brief van S. Van Nuffel aan E. Dekkers, Pietersburg, 12 mei 1951. AAS.
- [13] Rondschrijven van A. Vermeren, Doornspruit, 12 juni 1971.
- [14] Omzendbrief van 31 maart 1973. AASu.
- [15] Idem.
- [16] Brief van C. Guns aan R. De Coster, Potgietersrus, 8 juni 1986. AAD.
- [17] Idem: Potgietersrus, 26 mei 1987. AAD.
- [18] Idem: Potgietersrus, 16 oktober 1988. AAD.
- [19] Idem: Potgietersrus, 18 mei 1995. AAD.

Subiaco - Molepo

- (L): Het prille begin van de St.-Benedictusabdij
Verder de lagere school, nieuwe en oude kerk.
- (R): De kliniek en de materniteit:
Boven: Hoofdklooster van de Afrikaanse zusters.
- (L-boven): de boerderij.